

ZELENI PTIČ

PRIPOVEDKA

Z lesorezi ilustriral E. JUSTIN

Zatopljena v to skladnost in bliščobo je perica zdajci začula glasen trušč in nad njo se je odprlo okno iz kristala. Na hitroma se je skrila za kopo zelenja, da je ne bi kdo videl, sama pa da bi mogla opazovati osebe ali bitja, ki se za trdno bližajo.

Bili so trije nenavadni, drobnomili ptiči, eden ves zelen in svetel liki smaragd. V njem je perica, kakor se ji je dozdevalo, videla tistega, ki je bil po splošnem mnenju vzrok trdovratne bolesi nesrečne kraljične. Druga dva perotarja nista bila niti oddaleč tako ljubka, čeprav sta bila vsekakor izredna. Z lagodnim poletom so prišusteli, se spuстили na topazno kadunjo in se potopili vanjo.

Čez trenutek so niknili iz prozornega krila bistre vode trije prelepi mladeniči, tako brhki in beli, da so nalikovali trem hodečim mojstrskim kipom marmora, rdečkasto nadahnjenega. Perica si je doumevala, da zre nesmrtnih duhove ali nebeške angele. Trije krasotci pa so bili brž iz vode in so se ročno oblekli v sijajne oprave.

Najzaljši med njimi je nosil smaragdno krono na temenu in ostala dva sta se mu klanjala kakor neomejene mu gospodarju.

Vsi trije plemenitniki so krenili v obednico in še usedli za bliščobno mizo, ki je bila zanje pogrnjena. Nevidna, očarljiva godba jih je pozdravila ob prihodu ter jih zabavala med jedjo. Sužniki in služniki, takisto nevidni, so čudežno prinašali in odnašali krožnike. Vse to je motrila perica, ki se je neopaženo pritihotapila za tremi gospodi in pritajeno ždela za zagrinjalom.

Odondod je mogla ujeti nekaj pomenka in razumeti, da je najlepši med temi mladeniči dedič kitajskega cesarstva, drugi njegov tajnik, a tretji njegov najljubši oproda. Bili so zakleti in čez dan pretvorjeni v ptiče, samo ponoči so zadobili svojo prirodno postavo, če so se poprej okopali v vrelec.

Zvedava perica je nadalje doznala, da carjevič s smaragdno krono komaj kaj prigrizne, četudi sta ga družnika nudila z jedmi. Videti je bil zamaknjen in otožen, tedaj pa tedaj se mu je utrgal globok vzdih iz prelestnih prsi.

IV.

Letopisi, po katerih posnemam to zgodbo, poročajo, da je po tej obili, a neveseli pojedinji smaragdni princ vstal kakor iz sna in pozvzdignil glas, rekoč:

»Tajnik, prinesi mi skrinjico mojih zabav«.

Tajnik je skočil na noge in se urno vrnil s predragoceno skrinjico, kakršne še niso videle umrljive oči. Princ je segel po skrinjici, jo otvoril in precej časa strmел vanjo. Zatem je vzel iz nje neki trak. Poljubil ga je, se nežno razjokal in izustil te besede:

»Aj trakec moje gospe! Ko bi jo mogel zdaj videti!«

Trak je položil nazaj in pobral iz zabožčka prevezo. Pritisnil si jo je na ustnice in kliknil:

»Aj prelepa preveza moje gospe! Ko bi jo mogel zdaj videti!«

V kratkem so se princ in oba spremnika umaknili v svoje spalnice, perica pa si ni upala za njimi. Ker je bila sama v jedilnici, je pristopila k mizi, kjer so bili domala še nedotaknjeni tečni oblizki, zakuhe, ovočje in žlahtna, šumeča vina. Toda spomin na tajnostni glas in nevidno roko jo je krotil, zato se je zadovoljila z gledanjem in duhanjem. Da bi ojačila ta nepopolni užitek, se je naposled postavila med mizo in kraljevičev stol. Takrat sta jo dve nevidni roki pritisnili za rame in skrivnostni glas je velel:

»Sedi in jej!«

Slušala je ter uživala z neznansko slastjo. Pri tem pa je trdno zaspala. Ko se je predramila, je bil že velik dan. Ozre se okoli in vidi, da sedi pod drevesom, kjer je želela lupiti pomarančo. Tu je bilo tudi perilo in izgubljeni sadeži.

»Morda so bile samo sanje?« si reče in zatoči pomarančo, da bi ji mogoče vnovič pokazala pot proti dvorcu kitajskega cesarja. Toda pomaranča se je samo nekoliko povalila ter se ustavila kakor vsaka druga pravdanska pomaranča. Zato ji je slekla žolto obleko in jo použila. Toliko da je še dvomila, da se ji je sanjalo. Vendar je pohitela poročat kraljični.

V.

Medtem ko so se vršili dosedanji dogodki, v sanjah ali resnici, je srečna kraljična, izmučena od tolikega plakanja, zasnula in spala vse do belega dne. Bilo je že osem, ko je vsakdo pokonci in je že zajtrkoval, toda princesinja je še vedno ležala.

Njena ljubljena dvorjanka je smatrala novice, ki jih je pravkar slišala, za toli zanimive, da se je osmelila stopiti v spalnico in zaklicati:

»Gospa, gospa, predramite se in veseli bodite! Nekdo vam prinaša novic o zelenem ptiču«.

Princesinja se je zbudila, si pomela oči in rekla:

»So se mar vrnili modrijani, ki so šli v sabajsko deželo?«

»Nič takega. Vesti prinaša ena peric, ki čistijo solzne robce Vašega Visočanstva«.

»Tak naj hitro vstopi!«

Ta je že čakala za durmi. Takoj je pričela praviti prav točno in ročno, kar se ji je naključilo.

Ko je kraljična slišala o zelenem ptiču, ki se je v kopeli spremenil v lepega carjeviča, je kar zagorela od veselja. Nebeški smehlaj ji je zaigral na ustnah. Osobito jo je radostilo, da carjevič tolikanj vzdihuje po njej. Od zadovoljstva je objela perico in družico ter poskakovala v objestnem veselju.

»Zdaj se pač smem imenovati srečna kraljična«, je govorila. »Princa nisem videla, pa mislim, da je lep. Nisem govorila z njim, a preverjena sem, da je hraber in pošten«.

»Gospa«, je rekla perica, »princ ima tako blag in nežen obraz, da ga je milo gledati. Tajnik pa tudi ni kar si bodi. Vendar sama ne vem zakaj: meni se je oproda najbolj v srce zapisal«.

»Ti se poročiš z oprodo«, je odvrnila princesa. »Moja družica pa naj si vzame tajnika, če jo je volja. Obe bosta mandarinki in moji dvornici. Tvoje sanje so bile istinite. Srce mi pravi tako. Zdaj pa gre za to, da odčaramo vse tri ptiče.«

»Kako pa naj to storimo?« ji seže družica v besedo.

»Jaz sama pojdem«, veli princesa, »v palačo, kjer živé, in tam se bo že videlo. Ti mi boš pot kazala, peričica«.

Ta je bila prej pozabila povedati konec. In sedaj je razložila, da ne more biti za kažipota.

Princesa je nekaj časa premišljala, potlej pa rekla družici:

»Stopi v mojo knjižnico in mi prinesi »Sodobne kralje« in »Zvezdoznanski koledar«.

Ko sta ta zvezka ležala pred njo, prične kraljična prevračati liste, nato pa na glas prečita le-te vrstice:

»Isti dan, ko je umrl kitajski cesar, je njegov edinec, ki bi ga moral naslediti, izginil z dvora in iz vsega kraljestva. V mnenju, da je mrtev, so se njegovi podložniki podvrgli tatarskemu kanu«.

»Kaj sklepaš iz tega, gospa?« reče družica.

»Kaj naj sklepam drugega, kakor da je tatarski kan urekel mojemu princu, da bi se polastil njegove krone? Zdaj šele razumem, zakaj tako mrzim tatarskega kanoviča«.

»Razlaga nič ne pomaga. Odpomočka je treba«, de perica.

»Prav na to mislim«, doda kraljična. »Oborožene zaupnike pošljemo na vsa križišča, koder utegnejo priti sli, ki jih je tatarski kanovič napotil k svojemu očetu po nasvet o zelenem ptiču. Pisma